

לתגובות והערות: שגיא 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבָת: 18:57

יְצִיאַת הַשָּׁבָת: 19:57

ר"ת: 20:31

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 344 28.4.2018 - יג' אייר תשע"ח

וְהוּא הוֹשִׁיעַ לָהֶם צְדִיקֵיהֶם וַיִּבְרָא בֵן

פְּרִישֵׁת - אָבוֹר

מי היה מאמין - הרב אפרים שרבני שליט"א - מתוך 'מחנה אפרים'

התלמוד במסכת יבמות (סב) מספר לנו למה בימים הללו אנחנו אסורים להסתפר, למה המספרות סגורות ולמה אסור לשמוע צלילים. מספר התלמוד על טרגדיה שאירעה בזמנו של התנא הקדוש ר' עקיבא, שהעמיד ישיבה גדולה בבני ברק וכל בחור ישיבה שהיה מתגורר בין בצפון בין בדרום היה מרים את רגליו ויוצא למסעו לבני ברק לישיבתו של ר' עקיבא, וכמו שאמרו חז"ל במסכת סנהדרין (לב): 'שמי שמחפש צדק של תורה שילך אחר ר' עקיבא לבני ברק'. כל עולם הישיבות התנקז לאותו מגדלור של תורה, לאותה ישיבה. כשהיה אדם פותח את דלת בית המדרש, היה ליבו מחסיר פעימה כשהיה רואה לנגד עיניו תמונה של שנים עשר אלף חברותות היושבים מול גמרות וקולם עולה למרחוק, ובסוף אותו אולם ענק יושב לו רבם, ר' עקיבא, רב צעיר בישראל שזכה לבנות את כל האימפריה הרוחנית הזאת, אותו תנא שאמר עליו ר' טרפון: "כל הפורש ממך כפורש מן החיים" - אסור לעזוב אותך אפילו לשניה, כי בלעדיך אדוני הרב, אלו כבר לא אותם חיים.

וחז"ל מספרים, שבאחת השנים, ביום פסח, כמה מן התלמידים חלו בנגיף ששמו 'אסכרה', נגיף שמקורו בגרון ובשקדים וגורם למיתה קשה בחנק (כיום הרופאים משייכים מחלה זו למחלת הדיפטריה רח"ל). וחז"ל מספרים, שבכל יום הייתה הישיבה מאבדת קורבנות רבים, למעלה משבע מאות בחורים, כל יום שעובר עוד ספסלים מתרוקנים, הדמעות לא מפסיקות לרדת. ור' עקיבא עומד מסתכל ודומע איך הישיבה מתפוררת אט-אט. עשרים וארבע אלף תלמידים 'נעלמו' בחודש. איזה אסון (אני כותב את העלון ואני לא מעכל מה אני כותב), ישיבה ששבע שבער הייתה שוקקת חיים עם מאות ספסלים מלאים תלמידי חכמים, היום עומדת ריקה, כל האולם דממה, 'והעולם היה שמם' כלשון חז"ל. אין בחורי ישיבות, אין קולות של תורה, אין כלום, רק אדם אחד נשאר שם יושב בפניה ולומד בדמעות, ר' עקיבא בן יוסף. ה' ירחם.

וחז"ל בתלמוד שואלים למה זה קרה? למה ממלכה תורנית כזאת נמחקה לה מהמפה? למה בשמים לא רוו נחת רוח מהבנין הזה? איך יכול להיות שאנשים עוסקים כל היום בתורה והם 'לא מספקים את הסחורה'?

עונים חז"ל במשפט אחד, 'משום שלא נהגו כבוד זה בזה' – הכל היה שם, היו שם תלמידי חכמים, היו ספרים, היו סטנדרים, היה משגיח, גם תפילות היו, הכל היה! רק 'יחס הולם' (לפי דרגתם של אותם קדושים) לא היה שם. ישיבה שלימה, אך עם לבבות חלוקים, זה לא זה, תגנוזו את הכל, הקב"ה מעדיף שקט... 'לא נהגו כבוד זה בזה' - המשפט הזה לפני הכל, יחס, תורה בלי הליכות זו לא תורה, זה לא משנה כמה אתה לומד וכמה אתה מתפלל, זה פשוט לא זה. אמר הקב"ה לר' עקיבא: 'ישיבה כזו לא ביקשתי, אני רציתי משהו אחר...'

כששאלו את ר' ישראל סלאנטר זצ"ל, מדוע תלמידו, הסבא מקלם, לומד מוסר במשך כל כך הרבה שעות, הרי הוא יכול להשקיע כל כך הרבה שעות בלימוד הגמרא וההלכה ולהעפיל לפסגות רוחניות גדולות, מדוע מרבית מזמנו הוא משקיע על לימוד המוסר? ענה להם הרב, יש הלכה בשו"ע (סי' קסח' סע' א'), שאם יש לפני האדם שני לחמים, הראשון הוא לחם גדול מאוד, אך חתוך מעט, והשני קטן ושלם, צריך הוא לבצוע ולברך על הקטן והשלם, למרות שהקטן שוקל רק כמה גרמים, אף על פי כן הוא עדיף ולו משפט הבכורה, למה? כי הוא שלם! הוא עדיף מחלה גדולה שיש בה חתכים, את החלה הזו עם כל המשקל הגדול שלה תניח בבקשה בצד. אמר להם הרב, אולי הוא ידע פחות פוסקים ואולי גם פחות כמה דפים בש"ס, אך כשהוא יראה בחור בבוקר, הוא ידע לחייך לו ולהאיר לו פנים, אותו אני רוצה, אני רוצה תלמידים שלמים, שלמים ביחס, שלמים במאור פנים, שלמים באכפתיות (וידוע מה שכתב הזוהר הקדוש, שצרת לא באה רק על עוון לשון הרע או על מילה רעה, היא באה גם על מי שלא יודע לומר מילה טובה. ודי למבין).

כמה צריכים אנחנו להיות דרוכים כשאנחנו נפגשים עם ה'בן אדם לחבירו', אומר ר' חיים קנייבסקי שליט"א, שעל עבירות שבן אדם למקום, כיוון שהחטא כלפי מעלה, לא נענשים מיד, הקב"ה יכול להמתין, אך בעבירות שבן אדם לחבירו, שזה נוגע לצער או מועקה של יהודי? הקב"ה לא יכול להבליג.

ומובא בספר 'מנחת תודה' כמה סיפורים על הרב קנייבסקי שליט"א איך נראה 'הבן אדם לחבירו' שלו, באילו כפפות של משי הוא משתמש כשהוא מתעסק עם רגשות של אנשים. בספר זה מובא, שסיפר יהודי אחד, שבילדותו ביקש לשאול שאלה את הרב קנייבסקי לפני תפילת ערבית, אך היה שם אדם מבוגר שדחף אותו מעט כדי לשאול שאלה לפניו. מספר אותו יהודי, שלאחר התפילה הוא עמד בחצר עם כמה ילדים ולפתע הרגיש טפיחה על הגב, וכשהסתובב, הוא נדהם לראות את הרב קנייבסקי עומד שם ושואל אותו: "מה רצית לשאול ילד צדיק, אני לא שכחתי אותך". הקב"ה כזה עולם רוצה, עולם של אכפתיות והגינות, של יחס אמיתי וכבוד.

עוד מובא שם, שכידוע אלפים עוברים בחדרו של הרב בכל שבוע כדי לקבל ברכה וידוע, שהרב בעת קבלת הקהל ממחר לגמור כדי לשוב ולהספיק את חק למודו, אך כשרואה הרב יהודי מבוגר שם, הוא כבר לא כואב על הזמן, אלא הוא מתעניין בשלומו ושומע בסבלנות את כל מכאוביו של היהודי ומברכו שוב ושוב. ומסופר, שפעם התארחו אצלו בסעודה מספר בחורים וכאשר הגיעו לברכת המזון, התרומם הרב ממקומו ונתן לאחד הבחורים ברכון. לאחר תום הברכה שאל אותו אחד מן הנוכחים, האם הוא מקפיד כל כך שיברכו מתוך ברכון, השיב לו הרב: "בשעה שחילקו את הברכונים, הבחנתי שחילקו ברכונים לכל הנוכחים, אך בטעות דילגו על אותו בחור וחששתי שמא ייפגע מכך, לכן קמתי ממקומי כדי ליתן לו ברכון, רק שח"ו לא ישב על השולחן שלי מישהו פגוע". זה הרב וזו התורה ויה"ר שנזכה לילך לאורה כל ימי חיינו, אכי"ר. שבת שלום! אפרים שרבני.

עד שתגיע למקומו – אבל באמת! – הרב אפרים שרבני – מתוך 'מחנה אפרים'

בימים אלו, ימי ספירת העומר, מנהג ישראל קדושים לעסוק בקריאת פרקי אבות, זה זמן לקרוא, לחקור והכי חשוב ליישם את דברי רבותינו הקדושים במסכת אבות העוסקת בענייני דרך ארץ, עבודת ה' ובין אדם לחבירו. אם כן, מן הראוי שגם אנחנו נזכה להפיק משם לקחים לביתנו. באחת המשניות אומרים חז"ל משנה שכולנו מכירים: "אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו" – מכירים, אך לא הרבה מתעמקים בה ומכניסים אותה כהנהגה וכדרך אמתית לחיינו. אומרים חז"ל הקדושים, כשאתה מאשים, כשיש לך טענות, שנראה לך שפגעו בך, אל תמהר להסיק מסקנות, תשאל, תברר והכי חשוב תגיע 'למקומו' של השני, תכנס ללב שלו עמוק ככל שאתה יכול, תנסה לזהות ולראות מה הניע אותו להתנהג בצורה שהוא התנהג ולומר את מה שהוא אמר.

ודעו זוג יקר, הכי קל בעולם זה לתקוף ולהאשים, הכי קל לשים את החץ על בן הזוג ולומר 'אתה לא בסדר...', 'תראי איך את מתנהגת...', הגבורה היא לעצור, לנסות להבין ולמצוא כף זכות והרבה פעמים שמנסים להבין, מצליחים ורואים שזה לא כמו שזה היה נראה, ברוב הפעמים מתבהר שלא הייתה פה כוונה אמתית לפגוע, אלא הדברים נאמרו בלא כוונה או מתוך סיבות אחרות...

בדרך כלל שבאים זוג לייעוץ, או שמנסים לפטור את הבעיות ביניהם, הדרך היא לשאול את האישה: 'מה הטענות שיש לך על בעלך?' ואז ללא היסוס פותחת האישה במטח כבד של טענות על בעלה והוא כמובן מתגונן עד כמה שהוא יכול, לאחר מכן עושים 'החלפת תפקידים' - הגבר פותח ברשימה של האשמות ותלונות על אשתו והיא מתגוננת וכו'. אמנם מסופר על אחד מגדולי ישראל, שאצלו הייתה הנהגה קצת אחרת וקודם שהיה שומע את הטענות של בני הזוג, הוא היה מושיבם ואומר להם: 'שמעו נא זוג יקר, אפשר לשאול אתכם מה הבעיה שלכם, האישה תתחיל לדבר ותאשים אותך בהאשמות כבדות שאתה... ואתה... וגם אתה...', וכמובן אתה תצטדק ותתגונן מהאשמות הקשות שלה עליך, שזה בגלל שהיא... והיא..., ולאחר מכן הקשת תעבור לידיך ותתחיל לירות חיצים ולהשיב 'מלחמה' ואולי נמצא גם לבסוף שאחד מכם הוא יותר צודק מהשני, אבל אני מקווה מאד שלא באתם עד כאן לחפש צודקים אלא לחפש שלום, שאתם רוצים לצאת מפה אוהבים ומחייכים!

אם כן, אני מציע שתעשו שניכם שיעורי בית... לפני שתתחילו את הטענות אחד כלפי השני, תלכו לבית, תיקחו דף ועט ותרשמו מה הטענות שיכולות להיות לצד השני כלפיכם, דהיינו תחשבו - 'אם הייתי עורך הדין של אשתי והייתי צריך לטעון על עצמי... ואילו אני הייתי עורכת הדין של בעלי מה הייתי טוענת כנגד עצמי... (זו משימה מאד לא פשוטה וצריך כנות אמתית וגדלות נפש לקיים אותה) ושתסיימו, תחזרו לכאן ונשמע את שניכם מילה במילה. לא צריך לומר שלאחר שהיו עושים כן כבר לא היו צריכים לחזור, ברגע היה כל אחד נכנס ללבו של השני ולפתע כל הסיבה להתנהגותו הייתה מתבהרת, היא הבינה שאפשר שגם היא חלק ניכר מהבעיה. הוא הבין שגם הוא לא פשוט. אך שלא עושים כך וכל אחד בטוח במאת האחוזים שהוא צודק, מכאן כבר אין עם מי לדבר.

והבעיה הגדולה ביותר, היא המהירות והפזיזות, הראיה השטחית מבלי לחשוב על הצד השני, לחרוץ את הדין ולקבוע שהוא 'אשם', האדם מרגיש שפגעו בו, או שהתנהגו ללא שביעות רצונו, ולכן הוא מתכנס בתוך עצמו ושקוע איך להחזיר את הכבוד האבוד שלו ואינו מוכן בשום פנים לחשוב שיש צד שני שיש לו מה להגיד להגנתו... העיניים השטחיות, הן והפגיעה שלנו, מונעות אותנו מלשפוט בצורה אמתית והוגנת.

החפץ חיים הקדוש מספר על אותו אדם שברשותו היה לו כלב ששמר על ביתו בנאמנות. באחד הימים לקח האבא את הגרון שלו והלך ליער לחטוב עצים ואת ילדו הקטן השאיר בבית עם הכלב. לעת ערב חזר האבא, ראה את הילד שרוע על הרצפה צורח ובוכה ואילו את הכלב נמצא בצדו השני של הבית, ופיזו ושיניו הגדולות מלאות בדם. האבא עשה 'אחד ועוד אחד', מיד לקח את הגרון והוריד לכלב את הראש. מיד נשמעו צעקותיו של הילד: "אבא! מה עשית? הכלב הציל אותי בגבורה...!". באותה שניה סיבב האבא את ראשו וראה פגר של זאב אימתני שוכב ללא חיים על הרצפה והבין האבא את טעותו.

אומר החפץ החיים, ישנם אנשים שרואים קצת דם וממהרים להסיק מסקנות ולהוריד ראשים, הם לא טורחים מספיק לבדוק את הנתונים כדי לאשר אותם ופועלים על פי ראייה שטחית של המעשה ובזה חורצים דינים... המשפט אצלו 'מכור מראש' והסיבה היא, שלא בדקת מספיק את הנתונים. זה יסוד גדול בכל יחסי אנוש בכלל ובין בני הזוג בפרט, יה"ד שנזכה לחקוק אותו על לבנו. שבת שלום!

וַיִּדְגְּמוּ אֹתוֹ אָבֹן (כד, כג)

מדוע כאן ברגימת המגדף נכתב "וַיִּדְגְּמוּ אֹתוֹ אָבֹן" ואילו בפרשת המקושש (במדבר טו, לו) כתוב "וַיִּדְגְּמוּ אֹתוֹ בְּאֲבָנִים"?

ביאר הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל:

בסקילת המגדף ידעו כל ישראל את רשעותו, לכן הלכו כל ישראל לרגמו בלב אחד ובכוונה אחת, לכן כתוב "אָבֹן" בלשון יחיד, כי כל האבנים היו שוות.

אולם אצל המקושש, הרי אמרו חז"ל (תרגום יונתן שם) כי המקושש נתכוון לשם שמים, לכן לא כל רוגמיו היו שווים בדעתם הצדיקים שבדור ידעו כי בוודאי נתכוון לשם שמים, ולכן הלכו לרוגמו מתוך שברון לב, בהעריכם את גודל מסירות נפשו.

אבל הרשעים הלכו לרוגמו מתוך שמחה ונקמה, אמרו עליו: תראו את אותו אדם שכל ימיו הראה את עצמו כחסיד ותמים, עכשיו כולם רואים כי בסתר עובר הוא על כל עבירות שבתורה, וזרקו בו אבנים מתוך כעס, לכן נכתב שם "אֲבָנִים". (יגדיל תורה)

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון אמיר וענבל בני פנינה, הילה בת אסתר, גיא בן חוה, חמוטל בת ויקטוריה, אפרת בת מוזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל. לזרע בר קיימא: מוריה בת אורנה. הצלחה ופרנסה טובה: לשגיא בן מרים, מורן בת רותי, אלכסי בן אירנה, לירון בן פנינה, קורל בת סיגל.

לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, לציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוזלה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל.